

# God e-læring skabes i samarbejde

Det Biovidenskabelige Fakultet, LIFE, på Københavns Universitet kan i dag bryste sig af at tilbyde onlinekurser af høj kvalitet til de studerende. Men den situation er ikke opstået ud af ingenting. Et godt samarbejde mellem fakultets bibliotek, e-læringsenheden og underviserne har været en afgørende faktor for, at LIFE og e-læring klinger godt sammen.

Af Jette Fugl, [jfu@life.ku.dk](mailto:jfu@life.ku.dk), LIFE fakultetsbibliotek og Anita Monty, [anita@expectlearning.com](mailto:anita@expectlearning.com), Expect Learning

**E**t samarbejde mellem biblioteket, e-læringsenheden og underviserne på Det Biovidenskabelige Fakultet, (LIFE), Københavns Universitet, har gjort det muligt at udvikle e-læring, så fakultetet i dag kan tilbyde de studerende globale onlinekurser af høj kvalitet. Samarbejdet mellem institutionerne er en væsentlig faktor for denne succes.

Gennem det målrettede og aktive samarbejde er det i fællesskab lykkedes at udvikle en online undervisningsmodel, som er tidssvarende, konkurrencedygtig, og som desuden styrker de studerendes informationskompetencer.

## **Pædagogisk og strategisk arbejde med e-læring**

LIFE-fakultetet har siden 2002 arbejdet strategisk og målrettet med at udvikle og udbyde undervisning som ren fjernundervisning på nettet. Erfaringerne fra de første år viste, at den største udfordring var at skabe engageret dialog på et højt fagligt niveau. Denne udfordring har vi løst ved at bruge professor Gilly Salmons five-stage model, som er en trinvis, struktureret model, der lægger vægt på at fremme interaktion mellem deltagere i læreprocessen.

Underviserens primære rolle i processen er at facilitere de studerendes tilegnelse af viden – især ved at fremme videnskabelse i mindre grupper. Derfor er onlineundervisningen kendetegnet ved at være studentercentreret i sin pædagogiske form, idet den bygger på at involvere de studerende aktivt i skriftlige dialoger med de øvrige studerende og underviserne.

Undervisningen er således ikke tilrettelagt med forelæsninger, men bygger i stedet på, at den studerende læser den litteratur, der er udvalgt og tilgængelig online. Den studerende deltager desuden online i dialog og/eller test for at arbejde mere aktivt med det læste stof. I den pædagogiske model har vi valgt, at det er underviseren,

der tilrettelægger aktiviteterne – de såkaldte “e-tivities”. Den enkelte studerende skaber således sin forståelse af det faglige stof i en kombination af selvstudie og samarbejde med gruppen.

## **Samarbejdet mellem bibliotek og IT**

Det strategiske arbejde med e-læring på LIFE er som nævnt blevet udviklet gennem årene, og den konkrete støtte til e-læring fra ledelsen på LIFE er en afgørende faktor. Med oprettelsen af IT Learning Center (ITLC) som e-læringsenhed på LIFE blev der skabt muligheder for at hjælpe underviserne med pædagogik og teknik til undervisning på nettet. Placeringen af IT Learning Center på biblioteket har medført, at der sættes mere fokus på at bruge hinandens styrker i fællesskab og drage fagligt nytte af hinanden.

LIFE's formål med at oprette 100 % onlinekurser var at tilbyde undervisning til studerende, uden at de nødvendigvis skulle møde op på LIFE. Meget hurtigt stod det klart for underviserne og e-læringskonsulenterne, at det blev alt for besværligt at distribuere undervisningsmaterialer i papir til studerende fra hele verden. Det var derfor nærliggende at inddrage biblioteket i et samarbejde om at tilvejebringe undervisningsmaterialerne online i kurset.

Det mere forpligtende samarbejde startede derfor meget konkret med at udarbejde online litteraturlister i pilotprojekterne. Det gav os blod på tanden til mere samarbejde i udvikling af e-læring. Så da nogle undervisere henvendte sig med en god idé om at oprette et internationalt, tværvideenskabeligt onlinekursus i klimaforandringer, var der enighed om, at biblioteket skulle deltage i arbejdet fra starten.

Undervisere, konsulenter og bibliotekarer deltog sammen i workshops og møder om undervisningsudvikling. I disse møder mellem de forskellige fagligheder opstod

der en særlig synergi, som førte til kreativt design af onlineundervisningen.

Vi har i udviklingen af e-læring været meget inspireret af Open University's (OU) måde at arbejde på. OU har en lang tradition for et tæt samarbejde mellem bibliotek, undervisere og forskere/konsulenter i pædagogik, og bibliotekarer fra OU beskriver da også, hvordan de bliver til forandringsagenter i et tværfagligt samarbejde.

### **Videoer og speakede powerpoints**

Samarbejdet mellem biblioteket, e-læringsenheden og underviserne kickstartes på møder og workshops. Her får underviserne hjælp til pædagogisk design af onlineundervisningen, og undervisningsmaterialer bliver vurderet og diskuteret. Der er praktiske udfordringer som adgang, copyright og søgning af nye medier som YouTube-videoer, speakede powerpoints og billeder.

Det er nytænkende for underviserne, at de i deres design af undervisningsmaterialer skal bruge videoer, speakede powerpoints og billeder – og det er nyt for bibliotekaren at finde disse materialer og sikre rettighederne til materialerne. Underviserne skal forholde sig til at erstatte dele af onlinematerialet med speakede powerpoints med egne forklaringer på grund af copyrightbegrænsninger. Det løser copyrightudfordringen på en ny måde.

### **Elektroniske litteraturlister**

Biblioteksressourcerne er basale for de studerendes vidensopbygning i onlinekurserne som i alle andre studie-sammenhænge. Ved at gøre ressourcerne tilgængelige i onlineundervisningsmaterialet sikrer man, at de studerende supplerer information fra Google og internettet med forskningsbaseret viden, der er søgt og fundet i forskningsdatabaser.

I den forbindelse er der tre vigtige årsager til at udarbejde elektroniske litteraturlister:

- Ved at sikre sikre korrekte og stabile fjernadgangslinks har de studerende adgang til kursuslitteraturen, uanset, hvor i verden de befinder sig.
- Hver gang en studerende downloader en artikel via et korrekt link, tælles den med i bibliotekets brugsstatistik.
- Når man linker til udbyderplatforme, lærer de studerende at aflæse og genkende de forskellige udbydere.

Sidstnævnte er en vigtig del af litteratursøgningsprocessen og udviklingen af informationskompetence hos de

studerende. Det gør dem til mere kompetente biblioteksbenyttere, at de på egen hånd selv skal søge, finde og få adgang til elektroniske artikler eller bøger i forbindelse med opgaver.

På baggrund af arbejdet med de elektroniske litteraturlister er der også skabt en pædagogisk udvikling af diskussionerne. Underviserne beslutter på et tidspunkt, at de studerende skal citere, hvilke referencer de benytter i deres online diskussionsindlæg. På den måde lærer de studerende, hvordan man arbejder videnskabeligt og citerer korrekt og dermed undgår at plagiere.

### **Fokus på bibliotekets kommunikation med de studerende**

Onlinekurserne har gjort biblioteket mere opmærksom på at være synlig i undervisningen og på de studerendes benyttelse af biblioteket. I erkendelse af, at onlinestuderende ikke har samme mulighed for at kommunikere med en tilstedeværende underviser, som traditionelle studerende har, er det derfor vigtigt, at al information er meget synlig og letforståelig.

Undervejs i kurset er det vigtigt, at de studerende kan komme i kontakt med biblioteket. I klimakurset havde biblioteket udpeget en kursusansvarlig, men det er ændret til, at onlinestuderende som alle øvrige studerende på LIFE kan kontakte biblioteket via bibliotekets mail-adresse.

### **Tværfagligheden inspirerer**

Det er vigtigt, at samarbejdet startes så tidligt som muligt i udviklingen af onlineundervisningen. Her er det tætte samarbejde mellem e-læringsenhed og biblioteket helt essentielt. Biblioteket deltager også i ITLC's kurser for underviserne i brug af KU's e-læringsystem Absalon. Her kommer biblioteket og fortæller om, hvad underviserne kan bruge biblioteket og bibliotekarene til.

Endnu vigtigere er, at der skabes en god kontakt til underviserne. Når kontakten er skabt, er det nemmere for underviserne efterfølgende at kontakte biblioteket og søge samarbejde om udvikling af undervisningen.

Samarbejde om e-læring er spændende, fordi der i det tværfaglige møde opstår energi og kreativitet, som fører til nye løsninger og metoder, der forbedrer de onlinestuderendes måde at lære på. Det har også den effekt, at erfaringerne fra onlinekurserne kan bruges i de traditionelle kurser på campus.

Vi håber med denne artikel at have inspireret jer til at skabe samarbejde om e-læring. 